

לטייל

שהתפתח לוי שבילי השכל עד שאכנס בחדרי התורה הקדושה ואזכה לבנם ולטייל בתורתך הקדושה מחדר לחדר ומפלאיך בפלאיך ומחיבה לחיבה ומכית לעליה ומעליה לעליה

גליון מס'

12

שלח - קרח
תשפ"ג

תורה

סב
ליקרימ קמא

גליון דו שבועי למטיילים בתורת רביה"ק בסדר התורה הזמנית

חיים של תורה

נקודות לחיים מ'התורה הזמנית'

עיקר כח העבודה

כבר לא קשה לך? יש פתרון...

כן, לא התבלבלנו, גם אם כנראה כותרת כזו לא תימצא במחוזות אחרים. התרגלנו שכשקשה מבקשים פתרונות, לא להיפך.

אמנם לפעמים אנחנו מבינים שאין ברירה, אי אפשר שהכל יבוא בקלות, 'על מגש של כסף'. משתדלים להכיל את מה שאומרים לנו כשמנסים לעודד אותנו שאדברה, דווקא על ידי הקושי והאתגרים נתעלה ונתקדם יותר. הרי הכל יודעים שלפום צערא אגרא, ויפה אחת בצער ממאה שלא בצער.

ולמרות כל זאת, כשהעסק נרגע, כשמרגישים שהגענו אל איזו מנוחה ונחלה, לא תמיד חושבים על כך כבעיה שצריכים לפתור...

הרצון לחיים בלי תהפוכות ולעבודה קלה מושרש עמוק בלבנו, עד שגם כשקראנו את תורה ס"ב אולי לא שמנו לב מה בעצם כתוב כאן באות ה': גם כי עיקר כל הדברים הן התחלה, כי כל התחלות קשות, מחמת שיוצא מהפך להפך. אבל אחר התחלה, הוא נכנס מעט בהרגל, ואינו קשה עליו כל כך. וכן בכל יום ויום שהולך למרוחק מהתחלה, כן נקל הדבר, שנכנס מעט בהרגל. נמצא שעיקר כח העבודה של כל ימים, אינו אלא ההתחלה, שאנו צריכים לחזור לאחורי, ליום ראשון שהתחיל להבין ולהתענות, שהוא תחילת התשובה, שהיה קשה עליו ההתחלה, שיוצא מהפך להפך. ובכל יום חוזר לאחוריו, לקבל כח מהתחלה.

אנחנו צריכים לחזור לאחור, לקבל כח מההתחלה. ומדוע? כי בכל יום ויום שהולך ומתרחק מההתחלה נעשה הדבר קל יותר, שנכנס מעט בהרגל. מתרגלים, הכל נהיה קל, מובן, טבעי ומתבקש. כמעט דורכים על סף תהום המ'לומדה', איזו מין עבודה זו!?

אך יש פתרון: צריכים להיזכר בעבר, בהתחלה. ולא רק להיזכר אלא באמת לחזור לשם, לתחילת התשובה, כשהייתה קשה עליו, שיוצא מהיפך להיפך. ומשם מקבלים את 'כח העבודה'. אין כאן זרימה טבעית והמשך מתבקש מהצעד האחרון שעשינו. אם כתבנו 'יוד', לא נמשיך ממילא

לכתוב 'הא', אלא נחזור להתחלה וכתת נכתוב מחדש 'יוד' ו'הא'...

נכון, היום הכל כה מובן ונעים לי, אני כבר כמעט לא זוכר את תחילת התשובה, איך בכלל חשבתי פעם שאפשר לחיות אחרת, בלי כזו קרבה, קדושה, תורה, תפילה או כל דבר אחר שהתקדמתי בו. אבל ההרגל הזה ממש לא שולל את ערך העבודה של מה שאני עושה!

יש במעשיי כח עצום של עבודה, הרי את הדברים הללו בחרתי לעשות מתוך אמת פנימית והתמסרות, למרות הקושי, כשלא הכל היה מובן לי, ולמרות המהפך והשינוי הגדול שנדרש ממני אז. ואם אני חוזר לאחוריי, חוזר להתחלה, אז גם היום זו המשמעות האמתית והגדולה של העבודה שלי!

זוכר איך התלהבת בהתחלה?

לא רק 'כח העבודה' נשחק ונאבד עם הימים וקלות ההרגל. גם ההתלהבות מתפוגגת, והמקום היחיד בו נוכל למצוא אותה, ולדלות אותה משם, הוא דווקא אותה התחלה קשה, כלשון רבינו בסוף התורה: וכפי הכח וההתלהבות של ההתחלה, כן הולך ומתנהג בעבודתו, כי עיקר היא ההתחלה כנ"ל.

רבים העירו בלשון רבינו: וכל אחד לפי מועט שכלו וידיעתו כן התלהבותו ודקדוקו. הרי ההיפך הוא הנכון, אם היה יודע האדם ידיעה בלב שלם - היה מתלהב ומדקדק, ורק בגלל שאינו יודע בלב שלם, בשביל זה אינו מתלהב כל כך! ואם כן, אדרבה, לפי רוב שכלו וידיעתו כן התלהבותו ודקדוקו! הלא כן?

כמובן בפשטות זו הכוונה, ש'כפי מיעוט ידיעתו כן מיעוט התלהבותו'. אך דברי רביה"ק כפטיש יפוצץ סלע, וכשמדייקים בלשונו מגלים שהכוונה היא בדיוק כפי שכתב!

ההתלהבות אינה נובעת מרוב הידיעה, היא נובעת מהידיעה בלב שלם! - בכל לבבך, בשני יצריך, ביצר טוב וביצר הרע. אך איך תתכן כזו הרכבה, הרי 'הידיעה היא מהיצר הטוב שבלב, והסתרת

הידיעה היא מהיצר הרע שבלב", מה משמעות 'ידיעה בלב שלם' - יחד עם יצר הרע - שכל מהותו הסתרת הידיעה?

רבינו כבר השיב על כך. כשאין ידיעה יש אמונה: כי אם תשאל את המאמין איזה טעם באמונה, ודאי אינו יודע להשיב לך טעם, כי אמונה אינו שייך אלא בדבר שאינו יודע טעם. ואף על פי כן, 'וגליא'. היינו שאצל המאמין הדבר גלוי, כאילו רואה בעיניו את הדבר שהוא מאמין בו, מחמת גודל אמונתו השלימה!

כאשר לבו שלם עם ה' אלוהיו, האדם מגיע לידיעה בלב שלם - ביצר טוב וביצר הרע - שילוב הידיעה והסתרת הידיעה - שהופכות לאמונה שלימה - ואצל המאמין הדבר גלוי כאילו רואה בעיניו את מה שהוא מאמין בו! ודווקא מכאן באה ההתלהבות בעבודת השם, והדקדוק העצום מעבר למה שמשיג בשכלו, "וכפי מועט שכלו וידיעתו כן התלהבותו ודקדוקו".

ההתלהבות אינה נובעת מהדברים שמוכנים ופשוטים לו. אין בהם כל חידוש, הוא יודע ורגיל בהם, ואין בזה שום דבר מסעיר.

אך ככל שהדברים קשים, לא מובנים, בלתי נתפסים בשכלו (וביצרו...), כשהוא יודע רק מעט וזקוק להרבה הכנעה ואמונה, אזי כשלבו שלם עמו, הסתרת הידיעה הופכת בעצמה לחומר בעירה המדליק ומלהיב את לבו בעבודת השם. העבודה מאירה ומסעירה, משמעותית ועמוקה, הרבה מעבר למה שמסוגל להכיל בשכלו.

כשחולפים הימים והשנים, והכל נעשה בהיר ומובן מאליו, ואז לכאורה כבר לא זקוק לאמונה, אם לא יחזור לאחוריו להתחלה, הוא עלול לאבד את ההתלהבות חלילה, כי גדלה ידיעתו. אך באמת בכל שלב יש מקום לאמונה גדולה יותר, שהעבודה תהיה מתוך ביטול לקב"ה, מתוך הכרה בכך שמה שאני יודע אינו אלא התחלה, "אתה החילות להראות את עבדך את גדלך..."

וכפי הכח וההתלהבות של ההתחלה, כן הולך ומתנהג בעבודתו, כי עיקר היא ההתחלה כנ"ל.

יו"ל ע"י רשת הכוללים ליקוטי מוהר"ן שע"י ארגון "לטייל בתורתו"

קו לסלסל בתורתו | טעמו וראו כי טוב ה' 04-627-73-13

דוא"ל: 046277313@gmail.com

לטייל בתורתו

מרויסק לעירוד העמקה והתבוננות בליקוטי מוהר"ן

רשת סלסל וברית ליקוטי מוהר"ן

קיצור המאמר

כדי להשלים את האמונה בשלימות, צריך לקשטה על ידי קירוב כל הרחוקים לאמונת ישראל. וזה נעשה על ידי התענית. כי עיקר התקרבות כל הרחוקים נעשה על ידי שהדיבור שמתברר מהרחוקים, הופך את פניו ללקט את ניצוצות הקדושה שנשארו שם, ומחמת שחיותם נלקחת מהם הם משליכים את אלילי כספם ומתדבקים באמונת ישראל.

וראשי התאוות הם הקליפות, כי המותרות שאינם הכרחיים לקיום הגוף הם הקליפות, ועל ידי התענית הם נכנעים מחמת שלוקחים להם את חיותם, ואז הם יונקים מאור הפנים, ועל ידי זה לוקחים להם גם את ניצוצי אותיות הדיבור שלקחו בעבר. וכדלהלן:

דבקות והסתרת אחורי הקדושה

וְעִיקַר יְנִיקְתָּם של שרי פרעה שהם ראשי התאוות והם הקליפות, הוא מְהַדְבְּוֹרִים שהם באחוריים, בְּחֵינַת "אָחַר הַדְּבָרִים"¹ שיש בחינה בדיבור שהם 'פני הקדושה' ויש בחינה בדיבור שהיא 'אחורי הקדושה', והסיבה שהם יונקים דווקא משם, בִּי הֵם פְּמוֹכִים לָהּ [דהיינו לשכינה שהיא הדיבור], בִּי קִנְהָ וְנִשְׁטָ וְנִרְדֵּין שהם שרי פרעה הֵם פְּמוֹכִים במבנה הגוף לְחֵי מוֹצְאוֹת הַפֶּה שהם כל כלי הדיבור, הגרון, החיך, השיניים, הלשון והשפתיים. וְעִיקַר יְנִיקְתָּם של שרי פרעה הם מְהַדְבְּוֹרִים שְׂאִינִם וְנִימִם בְּכָף הַכַּף שהם עצמם דיבורים בבחינת אחוריים.

ולכן, בְּשָׂרָאֵי הַתְּאֵוֹת שֶׁהֵם תְּקַלְיֹפֹת מְתַנְבְּרִים בתאוות אכילה ושתייה, צָרִיךְ לְהַדְבִּיק את אחורי הקדושה, דהיינו יחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה אחר באחור², וְלְהַסְתִּיר על ידי זה את אַחֲרֵי הַקְּדוּשָׁה כדי שֶׁלֹּא יִינָקוּ הקליפות³ (ועל ידי זה הם יינקו מהפנים של הקדושה, לרע להם, כנ"ל).

אחוריים בכתיבת השם ובתענית

וְדִבְקוֹת אַחֲרֵי הַקְּדוּשָׁה זה בזה, הִיא נְעִישֵׁת עַל יְדֵי כל בחינות הַתְּעִנִּית, הֵן זו שבאה מלמעלה בהסתרת פניו יתברך⁴, הֵן מלמטה שאנו מתעוררים להתענות, להדביק ולהסתיר את אחורי הקדושה.

ובחינה זו של דבקות אחורי הקדושה, היא אותה בחינה כְּמוֹ שְׂפּוֹתָיִם שֶׁשֵׁם הוּי"ה בְּבְחִינַת אַחֲרָיִים שגם שם כביכול מסתירים את פני הקדושה, על ידי שְׂפּוֹתָיִם מְתַחֲלָה יוֹד שהיא האות הראשונה של שם הוּי"ה, וְאָחַר קָף, בְּשָׂרָאֵי וְכּוֹתְבִים הָא, אז לא כותבים מיד את הוּי"ה, אלא חוֹזְרִים לְאָחֲרִים וְכּוֹתְבִים שׁוּב יוֹד הָא וְכּוֹי שבאותו האופן ממשיכים וכותבים את כל שם הוּי"ה (י' יק יקו יקו"ק). בִּן הַתְּעִנִּית, שֶׁהוּא עִיקַר הַכְּנָעָן שֶׁל הַשָּׂרִים הַנִּי"ל, טַעַם הַכְּנָעָה הוּא, כי התענית היא בְּבְחִינַת דְּבִיקוֹת אַחֲרֵי הַקְּדוּשָׁה כמו בכתיבת שם הוּי"ה באחוריים.

וטעם הדבר לכול משתי טעמים שמתחברים יחדיו⁵, טַעַם ראשון: בִּי עִיקַר וְכּוֹת הַתְּעִנִּית של האדם המתענה, אֵינּוּ אֵלָּא פְּשָׁאֵנוּ הוֹשִׁיבִים את סך הַשְּׂעוֹת שֶׁהַתְּחִילָה האדם הוּזָה לְהַתְּעַנּוֹת. לְמִשְׁלַל, כְּשֶׁאֶחָד מְתַעַנֵּה שְׁנֵי יוֹמִים, אִזִּי הַיּוֹם הַשֵּׁנִי שֶׁהוּא נִחְשָׁב בְּיֹתֵר בתוך ימי התענית, אִין חשיבותו רק מְחֻמַּת עֲצָמוֹ, אֵלָּא רק מְחֻמַּת שְׂאֵנוּ כְּבִיכּוֹל חוֹזְרִים לְהַסְתַּכֵּל על הַיּוֹם הַרְּאִשׁוֹן שהתענה, אִין נִחְשָׁב הַיּוֹם שְׁנֵי שהתענה לְכּוֹת יוֹתֵר. ועל כן, יש בתענית תנועה שדומה לאותה תנועה של חזרה לאחור כמו בכתיבת השם באחוריים, ובבחינה זו התענית היא דבקות אחורי הקדושה.

כל ההתחלות קשות

וְגַם יש טַעַם שֵׁנִי: בִּי עִיקַר כָּף הַדְּבָרִים⁶ שהאדם עושה בעולם הֵן הַתְּחִלָּה של אותו הדבר, בִּי כָּף הַתְּחִלָּתוֹת מכל סוג ובכל דרך הם קְשׁוֹת⁷

(מכילתא יתרו), וזה מְחֻמַּת שהתחלה היא פעולה של האדם שְׂוִיצָא מְהִיפֵךְ לְהִיפֵךְ⁸ שהתחלה בעצמה היא היפך ההרגל; אֵבֶל אָחַר הַתְּחִלָּה כאשר האדם דבק במה שהתחיל, הוּא נִכְנָס מְעַט בְּהִרְגָלָה של אותו הדבר, כי זה נעשה כמו טבע אצלו⁹, וְאֵינּוּ קָשָׁה עֲלָיו כָּף כָּף כמו בתחילה, וְכֵן בְּכָף יוֹם יוֹם שֶׁהוּלָף לְמִרְחוֹק מִהַתְּחִלָּה, דהיינו ככל שמתרחקים מנקודת ההתחלה, כֵּן נִקְלָה הַדְּבָר שֶׁהַתְּחִיל לַעֲשׂוֹתוֹ, מחמת שְׂנִכְנָס מְעַט בְּהִרְגָלָה והתיישנות. נִמְצָא, שֶׁעִיקַר בַּח הַעֲבוּדָה¹⁰ שֶׁל כָּף יוֹמִים שהוּא החזיק באותו הדבר שהוּא התחיל לעשותו, אֵינּוּ אֵלָּא הַתְּחִלָּה דהיינו שזה נמשך מאותה החלטה והבנה שהייתה בנקודת ההתחלה, וממילא מובן שְׂאֵנוּ צָרִיכִין בכל פעם שאנו מתיישנים ונכנסים בהרגל ועייפות, לְחַזֵּר לְאֲחֲרֵי - לְיוֹם רִאשׁוֹן שֶׁהַתְּחִילָה לְהִבְיֹן וְלְהַתְּעַנּוֹת לקחת משם כוחות מיוחדים בשביל ההמשך, מחמת שֶׁהַיּוֹם הַרְּאִשׁוֹן הוּא תְּחִילַת הַתְּשׁוּבָה, שְׂאֵז הוּא הוּזָה עֲלָיו הַתְּחִלָּה, שְׂוִיצָא מְהִיפֵךְ לְהִיפֵךְ, ולכן בְּכָף יוֹם האדם חוֹזֵר לְאֲחֲרָיו, כדי לְקַבֵּל בַּח מִהַתְּחִלָּה בכדי להתחיל שוב מחדש¹¹.

וּמְחֻמַּת שְׂאֵלֵי הַשָּׂרִים הַנִּי"ל של האכילה ושתייה, הֵם פְּמוֹכִים לְהַדְבִּיק דהיינו ה' מוצאות הפה, וְכִשְׂמֻתֵּנְגְרִים בתאוותיהם, אִין מלבד יניקתם הם מְמַשִּׁיכִין אֶת הַדְּבִיבּוֹר לְגִלּוֹת מְצָרִים, בְּחֵינַת 'מִיבֵר הַגְּרוֹן'¹² שהוּא מתחת מוצאות הפה, והגלות האת היא בְּבְחִינַת (תהלים סט) מה שאמר דוד ע"ה: "געתי בקראי נִיחַר גְּרוֹנִי כִּלּוֹ עֵינֵי מִיִּחַל לֵאלֹהִים"¹³ שגרוננו התייבש, וְאֵינּוּ יִכּוֹל לְדַבֵּר שׁוּם דְּבִיבּוֹר לְפָנֵי הַשָּׁם וְיִתְבַּרַּךְ אֶפְסִילוֹ דִּיבּוֹר שאינו זך ואפילו שפה שאינה ברורה. וְעַל יְדֵי הַתְּעִנִּית, שְׂמַרְעִיב אֶת עֲצָמוֹ מלאכול, אף על פי שזוהו כביכול יובש יותר גדול לגרון, הוּא מְמַשִּׁיךְ את מִימֵי הַחֶסֶדִים שנמשכים מהשכל העליון שהוּא 'אברהם'¹⁴ לְהַחֲלִיח את הַגְּרוֹן בעצמו, וְאִין יִכּוֹל לְדַבֵּר כי יתברר הדיבור ממיצר הגרון.

הערות והרחבות

- 1 מוהר"ת לא ציין כאן מ"מ, ויש כמה מקומות בהם מוזכר בפסוק לשון זה. ואפשר שכוונתו הק' על "אחר הדברים" בבראשית פרק מ', שם עוסק הפרק כולו בעניין שרי פרעה, שר המשקים ושר האופים; וכדאי לעיין בזהוה וירא דף ק"ט עמוד ב'.
- 2 כמובא בפירוש בכתב יד רבינו של תורה זו.
- 3 מלשון רבינו משמע שיש ביחוד אחר באחור שני דברים, הא' דבקות אחורי הקדושה, הב' הוא הסתרת פני הקדושה. וצריך להתבונן בעניין הסתרת הפנים, האם זהו גם הסתרת פנים כמשמעותה, של דין וחרון אף, ומה הקשר לתורה ס"ב.
- 4 עיין בהערה הקודמת, ועיין עוד בביאור הליקוטים' מה שהאריך בזה.
- 5 כי למרות שהם נראים שני טעמים סותרים, מובן מקשרי דברי רבינו בסוף המאמר, שהחזרה לאחור מטעם זכות התענית, היא שבאמת יש צורך בתענית להתחיל בכל פעם מחדש בכוח ההתחלה הראשונה ודוק.
- 6 וצריך ביאור, שאם בכל הדברים ההתחלה היא קשה, אז מדוע רק תענית פועלת דבקות אחוריים, הרי בכל הדברים צריך לחזור להתחלה.
- 7 ויש להעיר כמה נקודות. א] האם נכלל בדברי רבינו שהתחלה השניה קשה כמו ההתחלה הראשונה. ב] האם רבינו מדבר בתורה זו על כמה סוגי התחלה. ג] האם המושג של הקושי המוזכר כאן בעניין ההתחלה הוא כמו הקושי שרבינו מוזכר בתחילת התורה.
- 8 צ"ב הלשון, שהרי מדובר על כך שיוצא מתוך ההרגל אל ההיפך, אז הלשון אינו מדויק, כי אינו יוצא מהיפך להיפך.
- 9 מקשרי התורה מבואר, שעצם ההרגל הוא הטבע שמוזכר באת' ו, ואם כן ממילא

- 10 מבואר, שההתחדשות וההתחלה שעושה היפך ההרגל והטבע, הוא עצמו בבחינת שידוד הטבע ודוק.
- 11 הלשון 'עבודה' מקושר ללשון המוזכר לעיל בפסוק 'לעבדו שכם אחד', ולפי זה עיקר העבודה מדבר על 'עבודת התפילה' כמבואר מכל קשרי המאמר.
- 12 כמבואר בדברי רבינו בסוף התורה ובכל קשריה, שעיקר לקיחת הכוח מההתחלה, הכוונה, לקחת כוח להתחיל שוב מחדש.
- 13 וכן מדברי האריז"ל בעניין הג' שרים, וכל מה שכתב בעניין 'ויהי רעב בארץ' שעיקר הדיבור בא מהמוח (כמו שרבינו כתב שצריך לדקדק בדיבורו בעת התפילה לכוון היטב), ומהמוח הדיבור בא אל כלי הדיבור, וכאשר שרי פרעה מורידים את הדיבור למיצר הגרון הכוונה שהוּא יורד יותר ונתקע כביכול באופן שאי אפשר לדבר כלל.
- 14 ויש להתבונן בפסוק זה, כי לכאורה מבואר מתוכו היפך ביאור רבינו בפסוק זה. שהרי דוד המלך צועק על כך, שמרוב יגיעה בתפילה וקריאה בשם ה' ניחר גרונו, ועיני כלות ומיחלות לראות את ישועת ה'. והרי לפי דברי רבינו מה שניחר גרונו הוא מחמת יניקת הקליפות ואז אינו יכול להתפלל. וכן כל דיבור על כך, שהוא אינו רואה מהגלוי על הסתום, כי עיניו כלות לראות את הישועה והוא אינו רואה. ואולי יש ליישב שריבוי התפילה באופן כזה שאדם מחכה לראות את ישועתו יש בזה אחיזה ויניקה מחמת שזה דיבורים שאינם זכים. וראה ברכות ל"ב: "כל המאריך בתפלתו ומעיין בה טוף בא לידי כאב לב שנאמר תוחלת ממושכה מחלה לב וכי".
- 15 כמובא בדברי האריז"ל, ליקו"ת פרשת לך לך ופרשת וישב.

בעלון הקודם התחלנו לבאר את עניין פתיחת המקראות המובאים בתורה; המקור לעצה זו, התועלת בה להבנת והרחבת התורה, ודרכים מעשיות ליהנות ממפתח זה. הפעם ננסה להציג מעט בהוד יופי העיון במקראות, כשנתבונן בנקודה אחת לדוגמה:

אחד המושגים המרכזיים בתהליך התיקון המתבאר בתורה זו, הינו הורדת מימי החסדים ללחלח את מיצר הגרון. למרבה הפלא, למרות חשיבותו הרבה כבסיס לתיקון הדיבור, ניתן לקרוא את התורה מתחילתה לסופה כמה פעמים ועדיין להישאר בתחושת חוסר הבנה, מה זאת אומרת 'הורדת מימי החסדים ללחלח את מיצר הגרון'. מה פירוש המילים בפשוט? מה הכוונה למעשה בעבודת השם? איך והאם נושא זה קשור לשאר חלקי התורה?

והנה, כמקור לצורך בלחלוח הגרון מציינ רבינו את הפסוק 'ניחר גרוני'. עיון קל שם (בתהלים ס"ט) מציינר מציאות מרה של צרות הסובבות אותו, עד כדי ייאוש חלילה מלהמשיך להתפלל. במצו"ד: בקראי - בעבור רוב הקריאה על קושי הלחץ. נחר - הצועק הרבה מתייבש רטיבת הגרון. כלו עיני - המקוה לדבר מה ואינה באה קרוי בלשון המקרא כליון עינים: וברד"ק: ואני מייחל לאלוקי עד שכלו עיני מהביט למעלה, וזה רמז לאורך הגלות.

והנה, בסוף אות ה' מובא הפסוק באיכה "חדשים לבקרים". כשמתבוננים בהקשר הפסוקים שם, מוצאים דבר נפלא. פסוקי הקינה מזכירים את הדברים שבתהלים הנ"ל, וכפי שמקונן שם "ואמר אבד נפחי ותולתי מה", כשמעוצם הצרות נופל בלבו ייאוש מלייחל לה'.

ואז מופיעה סדרת פסוקים המהווה מהפך (כא-כג): זאת אשיב אל לבי על פן אוהיל: חסדי ה' כי לא תמנו פי לא פלו רחמינו: חדשים לבקרים רבה אמונתך: ופירש רש"י: זאת אשיב אל לבי - אחר שאמר לי לבי אבדה תחלתי מה, אשיב זאת לבי ואוחיל עוד, ומה היא זאת שאשיב אל לבי: חסדי ה' כי לא תמנו - וכל הענין עד מה יתאונן וגו'.

מה מאפשר בעומק צרותיו להמשיך ולייחל? מה מתקן את גרונו הניחר? מהי תשובה זאת שיועד להשיב אל לבו? כנגד אותן מחשבות ייאוש וכפירה חלילה?

"חסדי ה' כי לא תמנו וכו' חדשים לבקרים רבה אמונתך וכו'". יש חסדים, והם מלווים אותנו גם במעמקי החושך. גם בתוך הצרה הקב"ה מרחיב לנו ומאפשר לנו לראות איך הוא ממשיך להשיג ולשמור עלינו, כך שלמרות הכל "חסדי ה' כי לא תמנו"!

נמצא שכפשוטו 'חסדי ה' הם מלחלחים את מיצר הגרון! כעת כבר לא כלות העיניים ולא ניחר הגרון, יש תקווה ויש כח בגרון להמשיך לייחל ולהתפלל, מכח ההתבוננות והדיבור באותן חסדים שמצאנו.

כמה פשוט, כמה מתבקש, ומעבר לכך - כה מונח בפשוטן של המקראות, והופך את הדברים היסודיים הללו למובנים, נגישים ומעשיים.

כתב רבינו באות ה': "ודבקות אחורי הקדושה, היא על ידי התענית. כמו שכותבים שם הוי"ה בבחינת אחוריים, שכותבים מתחילה יו"ד, ואחר כך כשרוצים וכותבים ה"א, חוזרים לאחוריים וכותבים יו"ד ה"א". ולכאורה יש להעיר, שכשחזר לאחור וכתב שם הוי"ה בשלימות נמצא שכלל לא נצרף לכתובה הראשונה של האות י' ואחר כך י"ה וכו'. אך באמת מונח כאן כלל גדול בתורה, כפי שמבאר מוהרנ"ת (הלכות קריאת התורה ו' אות כא-כב):

ועתה נוכל לומר שבשביביל זה תקנו רבותינו זכרונם לברכה להתחיל כל סדר וסדר שלש פעמים בכל שבוע, דהיינו בשבת במנחה ובשני וחמישי, שבכל אלו השלש פעמים חוזרים לאחוריהם ומתחילים הסדר מתחלתו ואחר כך בשבת הבאה חוזרים ומתחילים הסדר מתחלתו וגומרים אותו וכו'. כי כבר מבאר שקריאת התורה בצבור הוא להזכיר ולעורר את האדם שיתחיל בכל פעם מחדש, שזה עקר קבלת התורה פנ"ל, וכו'.

פי על-ידי כל אלו ההתחלות הפלולים בשלש פנ"ל, על-ידי זה זוכין אחר כך להתחיל ולגמור בשלמות, פי לית רעותא טבא דאיתאביד, מכל שכן עובדא ועשיה טובה שעושים בכל פעם שמתחילים בעבודת ה' וכלם מתקרבין ומתקבצין לעזרתו עד שזוכה להתחיל ולגמור עבודתו כראוי. וכו'.

וקל זה הוא בחינת שיר פשוט, כפול ומשולש ומרובע, וכו', הוא בחינת שם הוי"ה ברוף הוא באחורים שפוחתים תחלה הי"ד, ואחר כך י"ה, ואחר כך י"ה וכו'. נמצא, שחוזרים בכל פעם לאחוריו לתחלת השם, וזהו בחינת מה שחוזרים בכל פעם ומתחילים מחדש (וכן מבאר בהתורה "וישב אלקים" בסימן ס"ב חלק א, שההתחלה בכל פעם זה בחינת השם שפוחתין באחורים וכו', עין שם). וכו'.

ואחר כך תכף שגומרים אותה בשמיני עצרת ושמחת תורה, חוזרים ומתחילים אותו מיד בראשית, פי בן הדבר שצריכין בכל דור ודור ובכל שנה ושנה ובכל שבוע ובכל יום להתחיל התורה, וכמה וכמה פעמים צריכין להתחיל ואין גומרים וכל זה כלול בשלש פעמים אהיה וכנ"ל ואחר כך כשגומרים כפי הגמרא, בן זוכין ליחד שם הוי"ה ברוף הוא ששם עקר התקון וכנ"ל.

דקדק בלשונו

קשרי התורה הטמונים בדקדוקי לשונותיו

מהיפך להיפך

אחד הלשונות המופיע בכמה וכמה עניינים בתורה ס"ב הוא לשון היפך. שימת לב למשמעותו המיוחדת בכל חלק בתורה תאפשר לנו להבחין בעומקים נוספים בשאר המקומות שבהן החזכר ביטוי זה, ולעיתים תעורר תמיהות, שבחודאי גם מהן יצמחו תובנות חשובות.

באות ד': "וזה בחינת (שם בצפניה): "אז אהפך אל העמים שפה ברוך". שפה ברוך, הינו הדבור שנתפרר מביניהם, הוא הופך את עצמו אל העמים, כדי ללקט מהם שארי ניצוצות הקדושה". ושם בהמשך: "פי כל התחלות קשות, מחמת שיוצא מהפך להפך. וכו'. שאנו צריכין לחזר לאחורי, ליום ראשון שהתחיל להבין ולהתענות. שהיא תחלת התשובה, שהיה קשה עליו להתחלה, שציא מהפך להפך".

בהוספות בסוף התורה: "פי על ידי המחלקת באין כפירות פנ"ל, וכל אהד אוהז בדעתו, מאחר שאינם באים ומתעצדים יחד, לדבר אהד עם חברו להפכו לדעתו". ושם בהמשך: "מהמחלקת נעשה הלכות, פמבאר בתהלה לדוד עין שם היטב. מבאר שם שההלכות הם תקון המחלקת, פי חוזר ומתהפך הצרופי אותיות של המחלקת להלכות פמבאר שם".

ארבעה עניינים שונים לכאורה; א. הדיבור שהופך עצמו אל העמים והקליפות, ב. האדם בתחילת התשובה שיוצא מהיפך אל היפך, ג. המשוחח עם חברו להפכו לדעתו, ד. הצדיק המניין ומהפך את צירופי המחלוקת להלכות.

ניגע באחת ההתנצצויות ביניהם.

בתחילת התשובה צריך האדם לצאת מהיפך אל היפך,

והמהפך הזה קשה. האם קושי זה מצוי גם בסוגיית הדיבור שהופך את פניו אל הקליפות? או מזוית אחרת - העובדה שעד עתה היו אחורי הדיבור כלפי הקליפות, הוא נמנע מלהביט לעברן ומלדבר אודותם, האם זה נבע מקושי מסויים. קושי, שרק כעת לאחר העלאת אותיות הדיבור, הוא מסוגל להתמודד מולו, לדבר דיבורי אמונה לפני ה' גם בנוגע לדברים הקשים והרחוקים - הקליפות והעכו"ם, שבעבר לא היה בכוחו להתמודד מולם ולכן נאלץ להפנות גבו ולהתעלם מהן.

אם נרצה, נמשיך לשאר המהפכים: להפוך את חבירו לדעתו, ולהפוך את המחלוקת להלכות. האם ניתן למצוא רמז מה מנע זאת עד עתה? והאם מה שמאפשר את מהפך הדיבור קשור לפתרון הבעיה גם בשני מקומות אלו?

”יהם מפירים הקול ונמשכים מידי”

מיזם 'טעמו וראו' שאך החל בחג השבועות, כבר מכה הדים גדולים. בפרסום רחב היקף בכל רחבי הארץ, בעיתונות החרדית, בלוחות בבתי הכנסת, בעלוניים שונים ועוד, הצליח הארגון להגיע לרבות מבקשי השם, לעורר אהבתם הישנה לטעום ולראות הוד יופי הדיבור הקדוש של 'ליקוטי מוהר"ן', וההיענות מדדימה. מאות רבות כבר מיהרו להירשם למסלולי הלימוד הייחודיים, המבחינים, המלגות וההגרלות בקו הייעודי (077-3362063) בו גם הועלו לתועלת הלומדים המתחילים שיעורים בהירים על התורה הזמנית, בבקיות ובעיון, בלה"ק, אידיש ואנגלית. הציבור הצמא שמח כמוצא שלל רב בחוברת הלימוד של 'טעמו וראו' (במוקדי ההפצה ובדוכני 'בלוי ספרים'), ובה תורה ס"ב באותיות מאירות עיניים, יחד עם נספח חשוב אודות מהות הספר הקדוש ודרכי העיון בו.

'לחדש בתורתו'

הכל חשים איך מיזם ליום ומשבוע לשבוע מתרחבת ההבנה, נפתחים שערי השכל, ונסללים מהלכים וביאורים וחיידושים בעומק קשרי תורתו הקדושה. הגיע הזמן להעלות את הדברים על הכתב, ללבנם היטב, לסדרם ולהדפיסם למען יעמדו ימים רבים. הלומדים החשובים מוזמנים לשלוח את חיידושיהם ומערכותיהם על התורה, ובס"ד כבר בשבועות הקרובים יודפס קובץ 'לחדש בתורתו' על תורה ס"ב, מפרי עטם של האברכים והבחורים בקבוצות 'לטייל בתורתו', לומדי 'טעמו וראו', וכל כלל ישראל.

את החידושים ניתן להעביר לראשי הקבוצות ולנציגים שבערים השונות (ניתן להאזין לרשימה בקו 'לטייל בתורתו') או בדוא"ל. יש להעבירם בכתב יד (ברור) או מוקלדים. (במידה והוקלדו ללא הגהה, יש לצרף את כתב היד לקובץ המוקלד, בכדי לאפשר עריכה ותיקונים). נבקש שמלבד שם הכותב יצוינו שם הישיבה או הכולל והעיר בה לומד.

שיחות

פעם אחת הייתי קובל לפניו על ענייני, והייתי אומר לפניו בדרך קבלניא יגעתי, קראי נחר גרוני פלו עיני מיחל לאל, קו, והרים ידיו מעט ואמר פלשון רפה אם פן מה לעשות (פלומר פי בודאי אסור להרהר אחריו יתברך ובודאי צדיק ה'). אחר כך ענה ואמר לי הלא .ם דוד המלך עליו השלום אמר יג עיתי בקראי נחר גרוני היה כפשוטו, שפך קרא פל פה עד שהיה עף ויגע מלש בקראו, ונחר גרונו ממלש בפשיי טות, אבל אמה תהלה לאל עד אין אמה בכרך וכו'.

(חיי מוהר"ן סי' תקמו)

שלום רב למערכת 'לטייל בתורתו', העוסקים להפיץ ההליכה בתורת הצדיק בכל העולם, אשריכם ואשרי חלקכם!

לקראת חג השבועות הבעל"ט רציתי לציין איזה נקודות מהתורה הזמנית בקשר להחג הק' ואשמח מאוד אם תפרסמו:

הנה, בקשר עם התורה הזו לפסח וספירה כבר האריך מוהר"ת ב'ליקוטי הלכות' הלכות חלב ודם ד' ובהלכות חדש א', ושם מבאר מוהר"ת שענין היחוד אחר באחר שרבינו מדבר בהתורה שנעשה על ידי תענית, זהו הענין של ספירת העומר שבכל פעם אנו חוזרין לקבל כח מההתחלה שאנו סופרין הימים שכבר עברו, והכל אנו סופרין ליום הקרבת העומר שהוא ההתחלה.

ובהלכות חדש א' מבאר גם כן שענין העומר בעצמו הוא ענין בירור המאכלים כי עיקר הבירור הוא להעלות המאכל במאכל בהמה למאכל אדם, והעומר בא משעורים שהוא מאכל בהמה ומניפין אותה כדי להעלותה למאכל אדם.

נמצא לפי זה שבכל ימי הספירה אנו עוסקין להעלות ניצוצי הדיבור על ידי בחינת תענית, עד שאנו מגיעין לחג השבועות שאז נשלם האמונה ונעשה יחוד קוב"ה ושכינתיה אפין באפין, שאז קיבלו בני ישראל את התורה. ולכן בשבועות מקריבין שתי הלחם שהם קרבן ממאכל אדם שכבר נתברר האכילה, ובשביל זה בעצרת הכל מודים דבעינן נמי לכם שעכשיו עיקר היחוד נעשה על ידי האכילה.

ולכן בשבועות קורין מגילת רות ששם מרומז ענין הנ"ל, כי רות נתגיירה ונתקרבה לאמונת ישראל וזה הוא עיקר שלימות האמונה כשהרחוקין נתקרבין להאמונה, ולכן על ידה דייקא נעשה

היחוד השלם, כמאמר הכתוב שרבינו מביא בתחילת המאמר "ויאמר בועז לרות לעת האוכל גושי הלום".

חג שמח! ש.ו.

לכבוד מערכת גליון 'לטייל בתורתו'.

ראשית רציתי לשתף ולהודות על כל החומר החשוב והמועיל שמוסיף המון המון בהבנת התורה, תענוג...

ורציתי לשתף בהבנה שעלתה תוך כדי ליבון הדברים:

רבינו אומר באמצע אות ב' של התורה: "...וכל אחד לפי מועט שכלו וידעתו כן התלהבותו ודקדוקו".

ולכאורה הלשון קצת תמוהה, כי היה צריך לומר שכל אחד לפי מיעוט שכלו וידעתו - כן מיעוט התלהבותו ודקדוקו, או שכל אחד לפי שכלו וידעתו - כן התלהבותו ודקדוקו, כי הרי זה מה שרבינו רצה לומר, שלפי מיעוט הידיעה מתמעטת ההתלהבות והדקדוק בתפילה?

ואולי כוונת רבינו למה שאמר במקום אחר ('שיחות הר"ן ג') ש'תכלית הידיעה אשר לא נדע', שכשאדם מגיע לידיעה בלב שלם שמלא כל הארץ כבודו והקב"ה עומד בשעת התפילה ושומע התפילה, והגיע בזה לתכלית הידיעה שבעצם הוא לא יודע, כי מה שהוא יודע זה רק באותה הידיעה אבל בהידיעה הגבוה ממנה עדיין לא התחיל בה כלל, וזה לפי מיעוט ידיעתו כי תכלית הידיעה היא אשר לא נדע - אז לפי מיעוט הידיעה מהסוג הזה כך מתרבה התלהבותו ודקדוקו.

חיים נוסבניים 'פאר הנצח'

דבר המערכת:

ראוי לציין, שהתקבלו במערכת מכתבים רבים של הערות, חיידושים ויצירות מיוחדות סביב התורה הזמנית, ואמנם לא את כל הנאמרים המיוחדים שנשלחו ניתן להכניס ולהדפיס במסגרת העלון במדור 'אז נדברו', אך מכל מקום, כל המכתבים נשמרים במערכת, ובסיעתא דשמיא לכשיאפשר הדבר הם יבאו ויכללו א"ה במסגרות הרחבות יותר; אם כחלק מקובץ 'לחדש בתורתו' על התורה הזמנית שכבר מתחילים לקבץ ולערוך בשבועות אלו, ואם בגליון רחב יותר, שיעסק בכלליות דרכי ההליכה בתורה, ובביאורים ענפים יותר לאור התורה הזמנית.

על כן, מלבד החידושים והמהלכים בתורה שכלל האברכים והבחורים שוקדים כעת על כתיבתם ושליחתם למערכת 'לחדש בתורתו', יתקבלו בברכה גם שאר עניינים שהעלו על הכתב המבארים ומרחיבים את חשיבות ואת דרכי ההליכה עם תורות רביה"ק.

הערות חיידושים פניית ובקשות יתקבלו למדור עד 200 מילים בלבד!